કચ્છ જિલ્લો

- કચ્છ જીલ્લાની આજુબાજુ પૂર્વમાં બનાસકાંઠા, પાટણ અને મોરબી જિલ્લા,દક્ષિણ અને પશ્ચિમમાં અરબ સાગર , ઉત્તરમાં પાકિસ્તાનની સરહદ અને ઉત્તર-પૂર્વ રાજસ્થાન રાજ્ય આવેલું છે.
- કચ્છનું નામ કાચબા જેવા આકારને કારણે પડ્યું છે.પ્રાચીન નામ સિરક્રીક (બાણગંગા) હતું. કચ્છ પ્રાચીન સિંધુ સંસ્કૃતિનો ભાગ ગણાય છે.
- કચ્છના રણનો કાદવ કીચડવાળો વિસ્તાર બન્ની પ્રદેશ તરીકે ઓળખાય છે. જે પશુપાલન ઉદ્યોગ વધુ વિકસ્યો છે. જ્યારે કચ્છના અખ્તની બાજુમાં યુ આકારનું ફળદ્રુપ મેદાન કંઠીનું મેદાન તરીકે ઓળખાય છે.
- ક્ષેત્રફળ :- ૪૫,૬૫૨ ચો.કિમી. (વિસ્તાર દ્રષ્ટીએ ભારતનો સૌથી મોટો જીલ્લો)
- સ્થાપના :-તા.૧/૫/૧૯૬૦
- વડું મથક :- ભુજ
- મહત્વના શહેરો :- ગાંધીધામ, કંડલા, અંજાર, માંડવી અને મુન્દ્રા
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લીકેશન
- વસ્તી :- ૨૦,૯૦,૩૧૩ (૨૦૧૧)
- જીલ્લાનો ક્રમ :- ૧૩મો
- સાક્ષરતા :- ૭૮.૫૮ % (૨૦૧૧)
- વસ્તી ગીચતા :-૦૪૬ એક ચો.કિમી (વ્યક્તિ દીઠ)

- જાતિ પ્રમાણ (૧૦૦૦ પુરુષોએ) :- ૯૦૭
- હવાઈ મથક :- ભૂજ
- વિધાનસભાની કુલ સીટો :-૬ (અબસાડા,માંડવી,ભુજ,અંજાર,ગાંધીધામ(એસ.સી), અને રાપર)
- તાલુકાઓ:- ૧૦
  (1) ભૂજ (2) લખપત (3) અબડાસા (4) નખત્રાણા (5) માંડવી (6) મુન્દ્રા (7) અંજાર (8) ભચાઉ (9) રાપર (10) ગાંધીધામ
- તાલુકા પંચાયતની સીટો :- ૧૦ (બેઠકો-૨૦૬)(મુદ્રા-૨૦,ગાંધીધામ-૧૬, રાપર-૨૪, ભૂજ-૩૨, માંડવી-૨૦, નખત્રાણા-૨૦, અબસાડા-૧૮,લખતર-૧૬, અંજાર-૨૦, ભચાઉ-૨૦)
- જિલ્લા પંચાયત સીટ :- ૪૦
- નગરપાલિકાઓ :- ૬ (૧) અંજાર-૯ ,(૨) ભુજ-૧૧,(૩)ગાંધીધામ-૧૩,(૪),માંડવી-૯,(૫)ભચાઉ અને (૬) રાપર)
- ગામડાંઓ :-૯૫૦
- ગ્રામ પંચાયત :-૬૯૫
- શહેરોની સંખ્યા :- ૮
- હવાઈમથક :- ભૂજ
- આરટીઓ નં.:-GJ-12
- એસટીડી કોડ નંબર :- ૦૨૮૩૨
- રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ :- ૮ /A
- બંદરો :- કંડલા (ગુજરાતનું સૌથી મોટું બંદર), જખૌ, મુન્દ્રા, માંડવી, કોટેશ્વર
- બેટ :- પચ્છમ બેટ
- કિલ્લો :- મણિયારો,શેહાનો, શેઠાનો અને લખપતનો કિલ્લો, રોહાનો કિલ્લો
- મહેલ :- આયના મહેલ (ભુજ), રાવ પ્રાગમલજીનો મહેલ (ભુજ)
- પર્વતો:-ભુજીયો, ધીણોધર, કાળો, ખાવડો, લીલીયો, ગારો, ખાત્રોડ, કિરો, ધબકો, માંડવા,ઝુરો, વરાર, ઉમિયા, ખડિયો, હબા ડુંગર.
- નદીઓ :- ખારી, રૂદ્રમાતા, કનકાવતી, રુકમાવતી, ભુખી, વેખડી, કાળી, ખારોડ.સુવિ, નાગવતી,ધરૂડ, સાકાર,ભાદર
- ડેરી :- સરહદ્દડેરી (અંજાર), માધાપર ડેરી (ભુજ)
- જળધોધ :- કડિયો ધોધ (નખત્રાણા),
- બંદર :- દેશલપર, ધોળાવીરા
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લીકેશન
- વાવ:- સેલોરવાવ (નલિયા) , દુધિયા વાવ (ભદ્રેસર),રામકુંડ વાવ (ભુજ)
- રાજ્યકક્ષાનું વન:- રક્ષક વન (૨૦૧૮, રૂદ્રમાતા ડેમ સાઈડ)
- મેળો :- મેકરણદાદાનો મેળો (ખોભંડી)
- કિલ્લાઓ :- ભૂજિયો કિલ્લો, લખપતનો કિલ્લો, કંથકોટનો કિલ્લો, તેરાનો કિલ્લો (અબડાસા) અને રોહાનો કિલ્લો
- મ્યુઝિયમ :- કચ્છ મ્યુઝિયમ (ભુજ) , માનવ સંસ્કૃતિનું સંગ્રહાલય (ભુજ)
- તળાવ :- હમીરસર તળાવ (ભુજ),અલીયાસર (અબસાડા),ફુલસર (ભદ્રેસર)
- દરિયાકિનારો :- ૪૦૬ કિ.મી.
- પૂરાતત્વીય સ્થળો :- દેસલપર (નખત્રાણા), સુરકોટડા (રાપર), ધોળાવીરા (ભચાઉ), શિકારપુર (ભચાઉ)
- અભ્યારણ્ય :-ધુડખર અભયારણ્ય,નારાયણ સરોવર,સુરખાબનગર અભયારણ્ય (રાપર)
- જળાશયો (ડેમ) :- કનકાવતી ડેમ, નાગમતી ડેમ,ફતેહગઢ ડેમ, નિરોણ ડેમ
- નદી કિનારે વસેલા શહેર :- રામપર વેકરા (રૂકમાવતી) અને માંડવી(કનકાવતી)
- મુખ્ય પાકો :- બાજરી, જુવાર, ખારેક, ઈસબગુલ,ઘઉં .
- જમીનનો પ્રકાર :- રેતાળ, ખનીજવાળી
- સંશોધન કેન્દ્ર :- ખારેક સંશોધન કેન્દ્ર (મુંદ્રા)
- ઉદ્યોગો:- કંડલામાં રાસાયણિક ખાતર બનાવવાનું કારખાનું આવેલું છે. મીઠાઉદ્યોગ, પશુપાલન ઉદ્યોગ, શીપીંગઉદ્યોગ, સુતરાઉ કાપડ, વગેરે

gnanbhandar.com

- અભયારણ્ય :- નારાયણ સરોવર, ચિંકારા અભયારણ્ય, સુરખાબનગર અભયારણ્ય(અબસાડા) તથા ઘુડખર અભયારણ્ય (નાનું રણ)
- ડેરી :- માધાપર, માધવપુર(ભૂજ) અને સરહદ ડેરી (અંજાર)
- થર્મલ વિદ્યુત મથક :- પાનન્ધ્રો અને કંડલા
- ડુંગર :- કાળો ડુંગર, ધીણોધરડુંગર, બરડો ડુંગર, નનામો ડુંગર
- ખનીજ : - ગુજરાતમાં પાનધ્ધ્રો ખાતે લિગ્નાઈટ નો સમગ્ર ભારતમાં સૌથી વધુ જથ્થો સંગ્રહાયેલો છે. બેન્ટોનાઈટ અને ચુનાનો પથ્થરના ઉત્પાદનમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે.ચિરોડી,મુલતાની માટી અને અકીક પણ મળી આવે છે.
- જોવાલાયક સ્થળો : આઈના મહેલ (ભૂજ), પ્રાગ મહેલ (ભૂજ), હમીરસર તળાવ (ભૂજ), જેસલ-તોરલની સમાધી (અંજાર), નારાયણ સરોવર, કોટેશ્વર (લખપત), આશાપુરી માતાનો મઢ (ગઢશીશા) , હાજીપીર, કચ્છ મ્યુઝીયમ, પ્રાચીન નગરના અવશેષો(ધોળાવીરા), ભદ્રેશ્વર, મુન્દ્રા, માંડવી, શિકારપુર (ભચાઉ),સુરકોટડા(રાપર) અને દેશલપર(નખત્રાણા),નારાયણ સરોવર કોટેશ્વર(લખપત),કચ્છ સંગ્રહાલય,

<u>વિશેષ નોંધ</u>

- વિસ્તારની દ્રષ્ટીએ ભારતનો સૌથી મોટો જીલ્લો કચ્છ છે.
- મોટું રણ સફેદ રણ સુરખાબનગર અને નાનું રણ સૌન્દર્ય છે.
- ગુજરાતમાં છેલ્લે સૂર્યાસ્ત આ જિલ્લામાં થાય છે.
- કચ્છમાં ૪૦ સે.મી.ઓછો વરસાદ પડે છે.
- કચ્છની એક વિશિષ્ટ સંસ્કૃતિ છે. ભારતના ક્રાંતિવીર શ્યામજી કૃષ્ણ વર્માની ભૂમિ છે.
- કચ્છના નાના રણ અને નળસરોવર વચ્ચેનો પ્રદેશ ઝાલાવાડ તરીકે ઓળખાય છે.
- કચ્છના મોટા રણમાં સુરખાબ પક્ષીઓ શિયાળામાં મોટા પ્રમાણમાં આવે છે.
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લીકેશન
- કચ્છના ભદ્રેશ્વરમાં આવેલ ભગવાન મહાવીરના દેરાસરોનો જીણોધ્ધાર કચ્છના દાનવીર જગદુશા શેઠને કરાવ્યો હતો.
- કચ્છમાં 1664માં ખાંભડા ગામમાં રાજપૂત કોમના દાદા મેકરણ થઈ ગયા હતા. દાદા મેકરણ લાલિયા ગધેડા અને મોતિયા કૂતરાની મદદથી કચ્છના રણમાં ભૂલા પડેલાને મદદ કરી જીવ બચાવતા હતા. દાદા મેકરણની કચ્છી ભાષામાં લખેલી સાખીઓ સુપ્રસિદ્ધ છે.
- જેસલ તોરલની સમાધિ કચ્છ જિલ્લાના અંજારમાં આવેલ છે. ૧૪ મી સદીના મધ્યભાગમાં કચ્છની ધરતીનો કાળો નાગ ગણાતો બહારવટીયો અને લૂંટારોત્યારબાદ સાધુ બનેલ જેસલ જાડેજાની અને કાઠિયાવાડમાં સલડી ગામના સાંસતિયાજીની પત્ની તોરલની સમાધિ છે.
- આ જિલ્લામાં ઘોરડ પક્ષી વધુ જોવા મળે છે.
- ભારતભરમાં જંગલી ગધેડા (ઘુડખર) પણ કચ્છના નાના રણમાં જોવા મળે છે.
- ગાંધીધામ તાલુકામાં આવેલ કંડલા ભારતનું મોટું અને એકમાત્ર મુક્ત વ્યાપારી બંદર છે. ૧૯૫૫ આ આંતરાષ્ટ્રીય મહાબંદર જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.
- માંડવી ખાતે આવેલ વૈષ્ણવ સંપ્રદાયનું સુંદરવન નામનું મંદિર કચ્છના રા'વ ખેંગારજીએ બંધાવ્યું હતું.
- ઈ.સ. 1673માં કચ્છની ભુજની ટંકશાળામાં કોરીના સિક્કા પાડવાની શરૂઆત થઈ હતી.
- આઝાદી પછી કરાંચી બંદર પાકિસ્તાનમાં જતાં તેના વિકલ્પરૂપે કસ્તુરભાઇ લાલભાઈ સમિતિની ભલામણથી કંડલા બંદરની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. આ બંદરનું ઉદ્ઘાટન જવાહરલાલ નહેરૂના હસ્તે થયું હતું.
- ઈ.સ.૧૯૬૫માં કંડલા ભારતનું સૌથી પ્રથમ SEZ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. મહારાજ ખેંગારજીએ ઈ.સ. ૧૯૩૦-૩૧માં જેટી બાંધી હતી.
- ઈન્ડિયા પોર્ટ એક્ટ, ૧૯૦૮માં અંતર્ગત ૨૦૧૭થી આ બંદરને " પંડિત દિનદયાળ પોર્ટ" નામ આપવામાં આવ્યું છે.

gnanbhandar.com

- ગાંધીધામ ઔદ્યોગિક શહેર છે.
- આદિપુર એ કચ્છનું શૈક્ષણિક શહેર છે.
- કચ્છ જીલ્લામાં મેંગ્રોવ જંગલો સૌથી વધુ જોવા મળે છે.
- અંજાર સુડી-ચપ્પા તથા ચાદરો, ઓછાડ, લુંગી માટે પ્રખ્યાત છે.
- દરિયાકિનારે આવેલા નારાયણ સરોવર અને કોટેશ્વર યાત્રાધામો છે.
- લખપત તાલુકાના પાનન્ધ્રોમા લિગ્નાઈટ નો વિશાલ જથ્થો છે.
- માંડવી રમણીય અને સુંદર શહેર છે.
- ગુજરાતમાં સૌથી વધારે ઘેટાં બકરાં કચ્છ જીલ્લામાં છે.
- ઊંટના સંવર્ધન માટે ધારી કેન્દ્ર જાણીતું છે.
- હડપ્પા સંસ્કૃતિનું મહત્વનું કેન્દ્ર ધોળાવીરા કચ્છ જિલ્લાના ભચાઉ તાલુકાનાં ખદિરબેટ વિસ્તારમાં આવેલું છે. 1967-68ના અરસામાં જગતપતિ જોશીએ શોધ કરી હતી. 27 જુલાઇ 2021માં યુનેસ્કો વિશ્વ ધરોહર સ્થળ જાહેર કર્યું છે.
- ડાયનાસોરના સૌથી વધુ ઈંડાઓનો સમૂહ અશ્મિભૂત મળી આવ્યા હતા.
- ગુજરાતનું સૌથી જૂનું મ્યુઝીયમ કચ્છ મ્યુઝીયમ ભૂજમાં આવેલું છે.
- એશિયાનું સૌપ્રથમ સૌર તળાવનું નિર્માણ ભુજ ખાતે કરવામાં આવ્યું છે.
- કચ્છ ખારેક અને ખજુરના ઉત્પાદનમાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે. મુન્દ્રામાં ખારેક સંશોધન કેન્દ્ર પણ આવેલ છે.
- કચ્છ જિલ્લામાં લિગ્નાઇટ કોલસો મોટા પ્રમાણમાં મળી આવે છે.
- કચ્છ 'અજરખત' નામની બ્લોક પ્રાંત ટેકનીક માટે જાણીતું છે.કચ્છ જિલ્લામાં કંઠીનું મેદાન આવેલું છે.
- ધીણોધર ડુંગર કચ્છનો સૌથી ઉંચો ડુંગર છે. અને ભાદર કચ્છની સૌથી લાંબી નદી છે.
- કંડલા ગુજરાતનું એક માત્ર સૌથી મોટું આંતરરાષ્ટ્રીય બંદર છે.
- કચ્છમાં રાજ્યનું ૭૦% મીઠું પકવે છે અને નિકાસ કરે છે.
- માંડવી લાકડાના નવા જહાજો ખરીદી તથા સમારકામ થાય છે.
- ભુજ સોના ચાંદીના કલાત્મક આભૂષણો માટે જાણીતું છે.
- સૌથી વધુ ૯૭ નદીઓ કચ્છ જિલ્લામાં આવેલી છે.
- ગુજરાતનો સૌથી લાંબો દરિયા કિનારો ૪૦૦ કિલોમીટર વિસ્તાર ધરાવે છે.
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લીકેશન
- દર વર્ષે રણોત્સવ ધોરડો ગામે ભરાય છે.
- રાપરમાં ત્રિકમ સાહેબની સમાધી છે.
- કચ્છના રાજવીઓના કુળદેવી આશાપુરા માતાનું મંદિર (માતાનો મઢ)
- ભદ્રેશ્વર જૈનોનું તીર્થધામ છે જે પ્રાચીનકાળમાં ભદ્રાવતી તરીકે ઓળખાતું હતું.
- કચ્છના રણને આગળ વધતું અટકાવતી કુદરતી રચના તે સુરજબારી છે.
- કંડલા ભારતનું મોટું અને એકમાત્ર મુક્ત વ્યાપારી બંદર છે.
- લખપત તાલુકાના પાનન્ધ્રોમાં લિગ્નાઇટનો વિશાળ જથ્થો છે.
- સુરકોટડા સ્થળ કચ્છ જિલ્લાના ભુજ નજીક આવેલ ભારતમાં આવેલી સિંધુ ખીણના સંસ્કૃતિ સ્થળના શોધક જગપતિ જોશી હતા. તેમાં ઘોડાના અવશેષો મળી આવ્યા હતા.
- કચ્છના સમુદ્રકિનાર નજીક આવેલ મેદાનને ' કંઠીનું મેદાન' કહેવામાં આવે છે.
- એશિયાનું એકમાત્ર ધૂડખર અભયારણ્ય ધાંગ્રધા તાલુકામાં ઈ.સ. ૧૯૭૩માં સ્થાપના થઈ હતી. આ અભયારણ્યમાં ધૂડખર, નીલગાય, શિયાળ, ચિંકારા, વરૂ જેવા પ્રાણીઓ જોવા મળે છે.
- કચ્છના અખાતમાં વરસાજોઠી અને સૂઈખાડી નદીના સંગમસ્થાને નવલખી બંદર આવેલ છે.
- કચ્છના કબીર તરીકે સંત મેકરણ દાદાને ઓળખવામાં આવતા હતા. તેમની સમાધિ કચ્છના હબા ડુંગર પર આવેલી છે.
- કચ્છ જિલ્લાના લખતર તાલુકાના ખોભંડી ગામમાં મેકરણદાદાનો મેળો મહાશિવરાત્રીના દિવસે ભરાય છે.
- કચ્છના મોટા રણ અને નાના રણ વચ્ચેનો વિસ્તાર વાગડનું મેદાન તરીકે ઓળખાય છે. કચ્છમાં દર વર્ષે રણોત્સવ ઉજવાય છે.
- કચ્છના દરિયાકિનારાનો મેદાની વિસ્તાર કંઠીનું મેદાન તરીકે ઓળખાય છે.

- ભુજ ખાતે આવેલ આયના મહેલ (હૉલ ઓફ મિરર્સ) ઈન્ડો- યુરોપીયન શૈલીમાં બનાવેલ છે. આ મહેલના કસબી રામસિંહ માલમ હતા.

- બરડા ડુંગરનું સૌથી ઊંચું શિખર આભપરા છે.
- મોરઈ નદીના કિનારે વસેલું દેશલપર હડપ્પિય સંસ્કૃતિનું નગર આવેલું છે.
- લૂણી નદીના કિનારે વસેલું ધોળાવીરા હડપ્પિય સંસ્કૃતિનું નગર આવેલું છે.
- ગુજરાતમાં 90% મધનું સૌથી વધુ ઉત્પાદન કરતો જિલ્લો કચ્છ છે.
- વિશ્વનું સૌથી ઊંચું હાઈબ્રીડ પવન ટર્બાઈન જનરેટર કચ્છમાં સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે.
- કચ્છ જિલ્લો મહાજન ભરત માટે જાણીતો છે.
- ગુજરાતનું વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ સૌથી મોટું અભ્યારણ્ય સુરખાબનાગર અભ્યારણ્ય છે.
- ગુજરાતનું વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ સૌથી નાનું અભ્યારણ્ય કચ્છ અભ્યારણ્ય (અબડાસા) છે.
- ઈન્ડિયન ફાર્મસ ફર્ટિલાઈઝર કો-ઓપરેટિવ લિ. (IPCL)નું કારખાનું કંડલા ખાતે સ્થાપવામાં આવ્યું છે.
- ભારતનો સૌથી લાંબો દરિયા કિનારો ધરાવતો જિલ્લો કચ્છ છે.
- ભારતનો વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ સૌથી મોટોમાં જિલ્લો કચ્છ છે.
- વિવિધ વિષય ની માહિતી અને રેગ્યુલર ફ્રી ટેસ્ટ, કરંટ અફેર્સ વગેરે માટે આજે જ ડાઉનલોડ કરો Gnan Bhandar મોબાઈલ એપ્લીકેશન
- કચ્છના રાપર ખાતે રવેચીનો મેળો ભાદરવા સુદ સાતમ-આઠમે ભરાય છે આ મેળાને કચ્છનું ' તળપદી તોરણ' કહેવાય છે.
- અબડાસા તાલુકાનું સુથરી ગામમાં જૈન પંચતીર્થમાનું સુપ્રસિદ્ધ સ્થળ આવેલું છે.
- ગુજરાતનું સૌથી જૂનું અને સૌપ્રથમ ગ્રામીણ લોકકલા મ્યુઝિયમ ભુજમાં ઈ.સ. 1877માં સ્થાપ્યું હતું. આચાર્ય જે.ડી. એસ્પેન્સના માર્ગદર્શન હેઠળ કચ્છના મહારાજા ખેંગારજી ત્રીજાએ સ્થાપના કરી હતી)
- કચ્છ જિલ્લાના માંડવી તાલુકાનું રૂકમાવતી નદીને કિનારે આવેલ રામપર વેકરા પવિત્ર યાત્રાધામ આવેલું છે.
- કચ્છમાં ' પીરોટન' ટાપુઓ આવેલા છે.
- કચ્છનો ડુંગરાળ વિસ્તાર અગ્નિકૃત પ્રકારના ખડકો ધરાવે છે.
- કચ્છનો ધીણોધર ડુંગર ભારતનો એકમાત્ર ડુંગર છે જેની મધ્યમાંથી કર્કવૃત પસાર થાય છે.
- ગુજરાતમાં સર્વપ્રથમ મધ સંવર્ધન માટે મ્યુઝિયમ – અડવા રખાલ નજીક (કચ્છ)
- રોહાનો કિલ્લો કચ્છ જિલ્લાના નખત્રાણા તાલુકાનાં રોહા ગામની સીમા પર આવેલ છે. રાવ ખેંગારજી પ્રથમના ભાઈ સાહેબજીએ રોહા ગામની સ્થાપના કરી હતી. આ કિલ્લો ઠાકોર નવઘણજી દ્વારા બંધાવવામાં આવ્યો છે.
- નારાયણ સરોવર કચ્છ જિલ્લાના લખપત તાલુકામાં આવેલું છે. હિન્દુ પૌરાણિક કથાઓ પ્રમાણે પાંચ પવિત્ર સરોવરમાં આ સરોવરનો સમાવેશ થાય છે. આ સરોવરમાં 18 પ્રકારના સર્પ પ્રજાતિ , 184 જાતના પક્ષીઓ, 19 પ્રકારના રેપડ અને 252 પ્રકારની વનસ્પતિઓ આવેલી છે. આ સ્થળે વૈષ્ણવ સંપ્રદાયના મંદિરો આવેલા છે જે રાવ દેશળજી ત્રીજાની રાણીએ બંધાવ્યા છે.
- આશાપુરા માતાનું મંદિર (માતાનો મઢ) કચ્છ જિલ્લાના લખપત તાલુકામાં આવેલ છે. અહી આશાપુરા માતાની છ ફૂટની ઊંચી અને છ ફૂટ પહોળી સ્વયંભૂ મૂર્તિ બિરાજમાન છે. આ મંદિર દેવચંદ વાણિયાએ બંધાવ્યું હતું.

gnanbhandar.c